

ÅRSPLAN 2024 - 2025

TOFTVEIEN BARNEHAGE

Innhold

Innledning	4
Barnehagens hovedmålsetting	6
Toftveien barnehage	7
Planleggingsdager	9
Dagsrytmen vår.....	9
Rutinesituasjoner	10
Omsorg, lek, danning og læring	13
Fokusområde: Motorisk aktivitet/lek	16
Fokusområde: Språk/eventyr.....	19
Sang og musikk i barnehagen.....	21
Bruk av iPad	22
Vennskap og sosial kompetanse, psykososialt barnehagemiljø	22
Barns og foreldrenes medvirkning	26
Fagområdene	28
Samarbeid på tvers av barnehagen.....	33
Barnehagens samarbeidspartnere	35
Overganger	36
Tradisjoner og merkedager	38
AKTIVITETSPLAN 2024-2025	40
Vurdering av barnehagens arbeid.....	42

Toftveiensangen

(melodi: Teddybjørnens vise)

No e vi aille samla
før å synge litte grann.
Vi e en masse onga
og vi vet at det går an;
Å lære nye sanga,
øve mer på de vi kan.
Til slutt blir det et minne
i fra den gang vi va barn.
I Toftveien her trives vi
og har det veldig bra.
Her e det tre avdelinge;
en hete Rorbua.
Den andre hete Naustet,
og den tredje Sjøstjerna.
Nån voksne e det åsså her;
Dæm smile og e gla!

I Toftveien her e det lov
å gjøre andre gla.
Her e det lov å lytte,
og her vente vi på tur.
Å flire gjør vi ofte,
og vi smile og e gla.
Vi har en masse vænna,
og dæm e så go å ha!
Og vi kan være sint og lei,
uenig og si nei.
Her e det godt å være;
vi blir veldig sjelden lei.
Å bry oss om hverandre,
være hyggelig og grei;
Det har vi alle lært oss,
og det glæmme vi nok eil!

Innledning

Rammeplanen gir retningslinjer for barnehagens verdigrunnlag, innhold og oppgaver. Alle barnehager skal bygge sin virksomhet på verdigrunnlaget og innholdet som er fastsatt i barnehageloven, og på Rammeplanen som tar for seg barnehagens innhold og oppgaver. Den sier at barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid.

Målet med rammeplanen er for øvrig å gi daglig leder, pedagogiske ledere og det øvrige personalet en forpliktende ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet. Rammeplanen gir også informasjon til foreldre, eier og tilsynsmyndighet. Den sier videre at barnehagens innhold skal bygge på et helhetlig læringssyn, hvor omsorg, lek og læring er sentrale deler. I tillegg er sosial og språklig kompetanse samt sju fagområder viktige deler av barnehagens læringsmiljø.

Barnehagens samfunnsmandat er å tilby barn under opplæringspliktig alder et omsorgs- og læringsmiljø som er til barns beste. Barnehagen skal støtte og ta hensyn til det enkelte barn, samtidig som hensynet til fellesskapet ivaretas.

Barnehagens årsplan er en oversikt over hva vi skal legge vekt på i denne barnehagen, da i samsvar med Rammeplanen og andre forpliktende lover og regler.

I følge barnehageloven § 1 skal barnehagen bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og

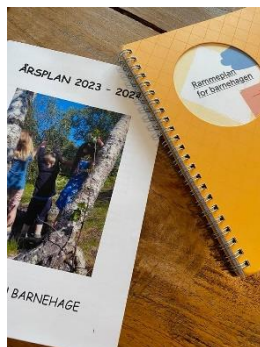
naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Alt dette skal ligge til grunn i det arbeidet vi gjør, i forhold til omsorg, oppdragelse, lek og læring.

«Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.» (Barnehageloven § 1)

«Barnehagen skal møte hvert enkelt barns behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse, og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet. Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse.» Jfr Rammeplanen.

Om årsplanen..

Årsplanen gjelder fra august til august, et barnehageår. Vi har en felles plan for hele barnehagen, inkl. kalenderdelen. Årsplanen viser at vi skal fortsette med mange av de samme aktivitetene som vi har hatt tidligere; førskolegruppe, tradisjoner m.v.

Rammeplanen krever at det skal være progresjon i barnehagens innhold, og at barna skal utvikle seg og oppleve fremgang. Vi i Toftveien barnehage legger til rette for dette blant annet ved å jobbe med gjentakelse i noen av barnehagens arbeidsmåter (som bl.a tradisjoner, førskolegrupper, felles aktiviteter/grupper på tvers), noe som muliggjør gjenkjennelse, fordypning, nye perspektiver og

opplevelser når vi gjennomfører disse aktivitetene. Vi har fokus på å oppdage, følge opp og utvide det barna allerede er opptatt av og har erfaring med. Progresjonen skjer også gjennom våre valg av tema, materialer, bøker, utstyr osv.

Hvordan avdelingene vil tilpasse arbeidet i årsplanen til den enkelte barnegruppa, vil fremkomme av ukeplaner på avdelingene/barnehagens hjemmeside. Vi er en barnehage, et hus, og vi vil gjennom denne planen vise hvordan vi jobber for å få dette til.

Av hensyn til personvernloven har vi ikke med barnas navn i årsplanen.

Barnehagens hovedmålsetting

«Trygghet, trivsel, glede og utvikling» er barnehagens hovedmålsetting. Denne målsettingen er grunnleggende for alt vi gjør, og det ene har betydning for det andre; trygghet skaper trivsel, trivsel bidrar til glede og utvikling, som igjen gir trygghet. Når ungene begynner i barnehagen er det å skape trygghet det aller viktigste; gjennom å bli kjent med nye voksne og nye barn, bli kjent i barnehagen, inne og ute. Bli kjent med nye rutiner og hva som forventes, en ny hverdag. Barnets opplevelse av trygghet danner grunnlag for videre trivsel i barnehagen.

Det aller viktigste for oss i Toftveien barnehage er at barna skal trives og ha det bra her; at alle skal ha venner, føler seg trygg, bli sett og hørt, og vite at alle er like mye verd. Barna skal oppleve tilhørighet og fellesskap, lære seg å ta vare på hverandre, lære seg respekt og toleranse for forskjellighet, og de oppmuntres til en inkluderende adferd. Vi legger til rette for gode relasjoner både barna imellom og mellom barn og voksne. Hverdagen i barnehagen er fylt av mye glede; over å møtes; store og små, være sammen med gode venner, over å få dra på tur, eller leke på fellesrommet, få en klem, mestring, oppmerksomhet, samtaler og overraskelser, i lek, aktiviteter og i rutiner. Det skal lite til for å gjøre hverandre glad. Dette handler også om trygghet og trivsel, som igjen skaper utvikling.

Personalet har som rollemodeller et særlig ansvar for at barnehagens målsettinger og verdigrunnlag etterleves i praksis. Refleksjoner over egne verdier og handlinger skal derfor inngå i personalets pedagogiske drøftinger. Vi i barnehagen må systematisk vurdere om egen praksis og barnehagens kultur bidrar til å fremme de verdiene som skal ligge til grunn for barnehagens virksomhet.

Toftveien barnehage

...ble åpnet 26. august 1992. Barnehagen eies og drives av foreldrene som et samvirkeforetak. Barnehagen har egne vedtekter som vi forholder oss til.

Barnehagen har 3 avdelinger med til sammen 38 barn fra nytt barnehageår 2024. Barnehagen ligger fint til, med utsikt over Hamna. Det er nært til busstopp, skogen og fjæra, og vi har en egen liten skog med bål plass og benker bak barnehagen. Vi har også muligheten til å gå til andre barnehager, lekeplasser, skoler, butikk, fotballbane og lysløype som ligger i nærområdet.

Hvem er vi...

Våre tre avdelinger heter Rorbua, Naustet og Sjøstjerna. Barnehageåret 2024 - 2025 har Rorbua 9 barn fra 0-2 år, Sjøstjerna har 11 barn fra 2-3 år og Naustet har 18 barn fra 3-6 år.

Vi er til sammen 9 fast ansatte på avdelingene.

Tre pedagogiske ledere

To barnehagelærere

Fire assistentstillinger, hvorav tre 100 % stillinger og to 50 % stillinger

I tillegg:

Kjøkken og rengjøringsassistent i til sammen 100 % stilling.

Daglig leder

De aller fleste ungene som er her bor i barnehagens nærområde. Mange har søsken i barnehagen, og vi har ofte «åpne dører» og kan besøke hverandre på tvers av avdelingene.

Vi som jobber her har ulik bakgrunn og erfaring. Flere av oss har jobbet i barnehage i mange år, også her i Toftveien barnehage. To av de ansatte er menn, og vi har et internasjonalt miljø med ansatte og vikarer fra Norge, Filipinene, Tyskland. I barnegruppa har vi også barn fra flere ulike kulturer.

Personalet har allsidige interesser som kan gjenspeile seg i en del av det vi gjør; friluftsliv, dans, data, musikk, gitar, håndverk, idrett m.m.

Planleggingsdager

Hvert år har vi 5 planleggingsdager for personalet i barnehagen vår. Disse dagene er barnehagen stengt. Vi har en planleggingsdag på vinteren, en på våren og tre på høsten.

Planleggingsdager høst 2024: 3,4. oktober og 18 november.

Planleggingsdag vinter 2025: 28. februar.

Planleggingsdag vår 2025: 2. mai

Planleggingsdagene er så langt det er mulig i samsvar med skoleruta.

Datoer for planleggingsdager framkommer også på barnehagens hjemmeside og info pr. mail.

Dagsrytmen vår

Dagsrytmen er på mange måter et kompromiss mellom flere hensyn.

07:00-08:30 Barnehagen åpner, åpne dører med lek på tvers av avdelingene

08.30-09:30 Samling, frokost, håndvask/bad/stell

10:00- Planlagte og spontane aktiviteter, lek ute eller inne, på og av-

12:30/13:00 kledning, sovetid. Et lite mellommåltid fra matboksen mellom frokost og lunsj for de minste, og for de som ønsker det.

12:30/13:00- Måltid og samling. Sjøstjerna og Naustet spiser lunsj kl. 12.30,
14:00 mens Rorbua spiser kl. 13.00. Bad og bleieskift, lesestunder og rolige aktiviteter.

14:00-16.30 Aktiviteter ute og inne, påkledning
Frukt og/eller grønnsakmåltid i løpet av dagen.
Barnehagen stenger 16.30.

Rutinesituasjoner

Mye av det vi gjør i barnehagen, gjør vi hver dag og kanskje flere ganger om dagen. Dette kaller vi rutinesituasjoner. Disse situasjonene ønsker vi skal bli gode arenaer for læring og gode samtaler.

Vi ønsker å gjøre rutinesituasjonene så gode som mulig, det er noe vi fortløpende snakker om og vurderer.

Vi ser på rutinesituasjonene som en arena for viktig læring for ungene.

Når dere kommer og går:

Vi ønsker at både barn og foreldre skal føle seg velkommen i barnehagen; dere skal bli møtt når dere kommer hit, og vi sier «ha det» til hverandre når dere går. På morgenen skal vi møte dere i garderoben. Det kan hende at vi er opptatt med noe annet. Da er det viktig at ungene blir fulgt inn på avdelingen evt. fellesrommet eller en av de andre avdelingene slik at vi får registrert dere.

Garderoben/hente-bringesituasjoner er også en viktig arena i forhold til informasjon/beskjeder mellom foreldre og personalet.

Hygiene:

Vi vasker hender før hvert måltid og etter toalettbesøk.

Måltider:

Frokost er mellom 08.30 og 09.00. Ungene spiser medbrakt matpakke.

Barnehagen ordner lunsj hver dag, varmlunsj to til tre dager, brødmåltid de andre dagene. I forbindelse med frokost har vi en kort samling der vi synger litt, trekker kjøkkenvakt, prater sammen om dagens planer og det vi ellers er opptatt av 😊

På ettermiddagen (kl. 14 -15) serverer vi frukt eller grønnsaker.

Vi ønsker at måltidene skal være en rolig stund der vi sitter sammen rundt bordene og har gode samtaler med ungene.

Ungene skal lære seg gode matvaner og god bordskikk.

Vi oppfordrer ungene til å smake på ulik mat og oppmuntrer dem til å spise opp. Vi lærer dem å takke for maten. De voksne hjelper til der det trenges, men oppfordrer dem til å prøve selv og å hjelpe hverandre.

Vi har faste plasser ved matbordet.

Kjøkkenvakta hjelper til å dekke bordet, roper opp og velger bordsang eller sier vær så god.

Dersom det er mulig spiser noen barn lunsj på fellesrommet. Da får de være sammen med barn fra de andre avdelingene. Dette bidrar til at ungene våre blir bedre kjent på tvers av huset. De voksne bytter på å sitte med dem på fellesrommet.

Påkledning:

Påkledningssituasjonen er en veldig fin arena for å få en god stund med småprat og en-til-en kontakt. Ungene skal bli oppmuntret til å kle på seg selv, og får anerkjennelse for å få til, og prøve selv. De skal samtidig oppleve at den voksne er der og kan hjelpe til der det er nødvendig. Vi skal ha TID i garderoben og bruke denne stunden til en mulighet for god språktrening. Det er også en fin sjanse til å sitte på fanget!

Vi lærer ungene å holde orden på egne klær og hjelpe hverandre. Viktig at det er orden i kurver og klær ellers. Her har også foreldrene ansvar, og er med å bidra til at det blir enklere for ungene.

Samlingsstund:

Vi ser på dette som en av de arenaene der det foregår mest formell læring. Her økes fellesskapsfølelsen og samhørigheten, vi øver på å konsentrere oss, lytte, vente på tur og undre oss. Det er ofte vi voksne som setter dagsorden for samlinga og vi oppmuntrer ungene til å være aktive og deltagende.

Samlingsstunder kan være for hele gruppa eller i små grupper.

Lesestund:

Vi ønsker å lære ungene til å bli glad i bøker og få et godt forhold til litteratur og prosa.

Vi ønsker at lesinga skal være ei koselig og rolig stund hvor vi føler samhørighet og får inntrykk og opplevelser i lag.

Vi leser (stort sett) fast hver dag etter andre måltid. Vi deler ungene inn etter alders og modenhetsnivå.

Noen ganger leser vi også høyt ved matbordet, mens ungene sitter og spiser.

Glimt fra hverdagen vår 😊

Omsorg, lek, danning og læring

«Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring.»

Jfr. Rammeplanen.

Omsorg

Barnehagen skal gi barna troen på seg selv og andre. Barns aktivitet, engasjement og deltagelse i barnehagens fellesskap gir barn kunnskap om seg selv i forhold til andre. Ved å bli kjent med det som er forskjellig, blir barnet bevisst seg selv og sin personlighet. Å respektere forskjellighet er en del av barnehagens verdigrunnlag.

Alle barn har krav på å bli møtt som den de er. Personalet skal hjelpe barna til å forstå at egne handlinger kan gå ut over andre. Ikke alle handlinger er akseptable. Omsorg i barnehagen handler både om relasjoner mellom personalet og barna og om barnas omsorg for hverandre. Å gi barn mulighet til å gi og ta imot omsorg, er grunnlaget for utvikling av sosial kompetanse og er et viktig bidrag i et livslangt læringsperspektiv.

Lek

Leken er en viktig del av barnas hverdag i barnehagen. Den danner grunnlag for utvikling både i fht språk, motorikk og ikke minst sosialt. Ungene går ut og inn av leken hele dagen, ute og inne, mellom alle aktiviteter og rutiner. De ser alle muligheter for å gå inn i sin «lekeverden», og lærer seg lekens regler, hvordan de skal forholde seg til hverandre, ta hensyn og utvikle leken. De inspirerer hverandre, de finner hverandre gjennom felles interesser, på tvers av alder og kjønn, de får lagt grunnlag for vennskap som kan vare livet ut.

Å få delta i lek og få venner er grunnlaget for barns trivsel og meningsskapning i barnehagen. Vi jobber hele tiden med sosial kompetanse, og leken er en viktig del av dette.

Leken har mange uttrykksformer og kan føre til forståelse og vennskap på tvers av alder og språklig og kulturell ulikhet. Ungene er gode rollemodeller for hverandre, og i leken samhandler barna og lærer å forstå hverandre også uten å forstå hverandres språk. I et lekefellesskap legges grunnlaget for barns vennskap med hverandre.

Barn lærer og utvikler en sammensatt kompetanse gjennom leken. Ved å "late som om", går barn inn i sin egen forestillingsverden, tar andres perspektiv og gir form til tanker og følelser. Lek med den fysiske verden både inne og ute innebærer utforskning og bearbeiding av inntrykk. Utelek og uteaktivitet er en viktig del av barnekulturen som må tas vare på, uavhengig av geografiske og klimatiske forhold. Barna bør få impulser og inspirasjon til leken gjennom opplevelser i nærmiljøet.

Noen barn trenger ekstra hjelp og støtte fra de voksne for å komme inn i leken, det er derfor viktig at vi er tilstede og ser hva det enkelte barn trenger. Kanskje må vi organisere mindre lekegrupper, legge til rette for at noen kan være inne å leke mens de andre går ut.

Ungene styrer i stor grad leken selv, men det er vi som voksne som legger til rette for ungenes lekemiljø.

- Vi skal legge til rette for gode lekemiljøer, både inne og ute, det være seg både fysisk og sosialt. Det er viktig at barna opplever lekemiljøet i barnehagen som inspirerende og spennende. Samtidig er det viktig at de selv får være med på å utvikle det. De skal få lov å komme med innspill som vi voksne må fange opp.
- Vi skal, på en naturlig måte, integrere utvikling av ulike ferdigheter, som f. eks finmotoriske, matematiske/logiske og språklige ferdigheter.

- Vi skal inspirere til alle typer lek, det være seg både rollelek, grovmotorisk lek, konstruksjonslek (f. eks bygging av ulike slag).
- Vi skal jevnlig gå igjennom lekeutstyret i barnehagen; er det noe som kan skiftes ut, hva trenger vi av utstyr, hva må kjøpes inn og hva kan vi lage selv, sammen med ungene.
- Vi skal bruke de ulike rommene i barnehagen til lek, og samarbeide på tvers i fht organisering, legge til rette for at vennskap kan dannes.
- I tillegg ønsker vi å gi ungene masse gode opplevelser og felles erfaringer som et utgangspunkt for god lek, det å ha mange felles referansepunkter. Til sist er det også viktig at vi voksne er deltakende i barnas lek der det er nødvendig.

Læring

Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, vitebegjær og lærelyst og bidra til et godt grunnlag for livslang læring. Begrepet livslang læring viser til at læring skjer på ulike arenaer gjennom hele livet. Læring foregår i det daglige samspillet med andre mennesker og med miljøet, og er nært sammenvevd med lek, oppdragelse og omsorg. Barn kan lære gjennom alt de opplever og erfarer på alle områder. Barns undring må møtes på en utfordrende og utforskende måte slik at dette danner grunnlaget for et aktivt og utviklende læringsmiljø i barnehagen.

Danning

Gjennom samspill med omverdenen og andre mennesker danner barna seg et bilde av seg selv, og av tilhørigheten sin til samfunnet, natur og kultur. I Toftveien barnehage jobber vi for å støtte barnas engasjement og deltakelse i fellesskapet, for eksempel ved å ha kjøkkenvakt som dekker på bordene til

måltidene. Dette er bare en av mange måter å synliggjøre hvert enkelt barn, å tilrettelegge for en positiv selvforståelse og fremheve både store og små bidrag til fellesskapet. Vi synes også det er viktig å "bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet", som rammeplanen krever. Mange av tradisjonene i barnehagen vår bygger på tradisjonene i samfunnet vi lever i, og barna får dermed et meningsfullt forhold til felles verdier og normer gjennom opplevelser og erfaring. Samtidig er dette en mulighet for å fremheve mangfold og forskjellige kulturer. Også i det daglige samspillet med barna er vi opptatt av å fremme danning, blant annet ved å føre samtaler med barna som utfordrer barnas tenkning, ved å spørre spennende spørsmål, ved å følge opp det barna forteller selv, og generelt handle støttende og oppmuntrende. Dette skal også hjelpe barna med å utvikle evnen til å yte motstand, samt til å finne bedre løsninger der det trengs, og oppdage alternative handlingsmuligheter.

Fokusområde: Motorisk aktivitet/lek

I rammeplan for barnehagen står det at «Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd. Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling.»

Barnehagen er en arena hvor en kan sikre at alle barn får mulighet til å være i bevegelse og fremme motorisk utvikling ved å tilrettelegge miljøet for alle, og særlig for de barna som trenger det mest. Ved å legge til rette for aktiviteter som fremmer motoriske ferdigheter, får barna mulighet til å utvikle seg, og til å oppleve at de mestrer. Å oppleve mestring kan gi bevegelsesglede, bedre selvfølelse og motivasjon for å utfolde seg fysisk. Bevegelsesglede vil si at det er gøy å bevege seg for bevegelsens egen skyld.

Forskning viser at ved å mestre kroppen og å fungere godt motorisk har barn et godt utgangspunkt i lek og samvær med andre barn. Fysisk lek og aktivitet utgjør en sentral ramme for sosialt samspill og samvær. Ved å mestre kroppen og fungere godt motorisk har barn et godt og bedre utgangspunkt i lek og samvær med andre, samt det å mestre oppgaver i hverdagen.

Forskning viser også at det er sammenheng mellom barns motoriske utvikling og blant annet sosial kompetanse, selvpoppfatning, språk, lese- og skriveferdigheter og konsentrasjon.

Hjernen har stor betydning for barnas motorikk. Ulike bevegelser og sanser er knyttet til ulike områder i hjernen. Derfor er det viktig at barna beveger seg på ulike måter så de stimulerer forskjellige deler av hjernen. En god øvelse for de minste knyttet til dette er f.eks. å gå i ulendt terreng. Her jobber vi med mange motoriske elementer som f.eks. synssans, balanse, øye-fot koordinasjon m.m.

Barn er naturlig aktive, og lek er læring på barns premisser. Gode motoriske ferdigheter gjør at barna mestrer fysisk aktiv lek sammen med de andre barna, og leken er barnas naturlige inngangsport til sosial læring. Forskning viser at gode sosiale ferdigheter er helt avgjørende for skoleresultatene. Fysisk aktivitet er med andre ord ikke bare viktig for den fysiske og psykiske helsen, men kan også brukes bevisst og målrettet for å oppnå bedre skolefaglige resultater når de er ferdige i barnehagen.

Det fysiske miljøet må være både trygt og utfordrende. Vi må legge til rette for allsidige bevegelseserfaringer, både inne og ute. Leker og materiell må være tilgjengelige for barna. Vi voksne må være aktive og oppmuntrende deltagere i lek og aktiviteter både inne og ute. Vi skal tilby ulike oppgaver og inspirere til individuelle, utforskende og utfordrende bevegelsesløsninger. I noen tilfeller kan det være nyttig å vise, veilede og instruere, andre ganger trenger kanskje barn motivasjon og oppmuntring til å fortsette i eller videreutvikle leken eller aktiviteten, eller utfordre seg selv med tanke på nye oppgaver.

I lek kan barn være fysisk aktive. Barn trenger motoriske ferdigheter for å delta i lek, og samtidig gir deltakelse i lek svært gode muligheter for at barna utvikler de motoriske ferdighetene sine videre.

Barn bør derfor ha nok tid til spontan og uorganisert fysisk aktivitet. Dette er lek og aktiviteter som er frie og ustrukturerte, der barn selv kan styre og bestemme, alene eller sammen med andre barn eller voksne. Her får de mulighet til å løse utfordringer på sitt nivå og bli bevisst hvilke aktiviteter de liker. Fri og

ustrukturert lek og aktivitet kan påvirke barns fysiske, emosjonelle og psyko-sosiale ferdigheter.

I Toftveien barnehage vil vi bidra til at barna videreutvikler:

- Motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper.
- Barna skal inkluderes i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling og oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger.
- Personalet skal være aktive og tilstedeværende, støtte og utfordre barna til variert kroppslig lek og anerkjenne barnets mestring.
- Vi skal skape gode vaner tidlig som kan vare livet ut.
- Sette av minst en dag i uken til motorisk lek enten inne på fellesrommet eller ute.
- Vi har fokus på ulik organisert fysisk aktivitet i tillegg til den viktige frileken.
- Alle ansatte er med å organisere fysisk aktivitet og lek.
- Aktiviteter organiseres både inne og ute.
- Stimulere og legge til rette for fysisk aktiv frilek.

Fokusområde: Språk/eventyr

«Å lære språk er noe av det viktigste som skjer i et barns liv. Gjennom språket lærer vi å forstå verden. Gjennom språket får vi innsikt i oss selv. Gjennom språket trer vi inn i fellesskapet med andre mennesker og får del i samfunnet. Språket er identitet og tilhørighet. Språket er avgjørende for den intellektuelle, emosjonelle og sosiale utviklingen», Anne Høigård.

Språkstimulering er en av barnehagens viktige oppgaver, og barna skal være del av et rikt og variert språkmiljø her. Språklig kompetanse er avgjørende for å kunne kommunisere med andre, sette ord på erfaringer, fortelle, for læring, sosiale relasjoner og vennskap, formidle hva vi vil, hva vi føler, delta i lek og ha medinnflytelse i hverdagen. Barnet skal lære å forstå hva andre sier og lytte når andre snakker og forteller. Språkutviklingen er både muntlig og skriftlig, vi snakker og lytter, vi leser og skriver. Barna skal lære språksystemet som omfatter språklyder, ordenes betydning, bøyning, hvordan man setter ord sammen til setninger, lengre fortellinger og tekster. Barna lærer best når de deltar aktivt og får bruke språket sammen med andre. Derfor er det viktig å jobbe bevisst med å skape et godt helhetlig språkmiljø i barnehagen. Her er barna omgitt av snakkende stemmer på alle kanter. Det betyr ikke at de lærer språk automatisk. Barn bruker og tilegner seg språk hver gang vi samtaler, leker, forteller eventyr, lese bøker, synger og regler. Det skal være morsomt å oppdage nye ord.

Når barna leker florerer ordene. Da bruker barna ordene selv. Når barna later som, snakker de om det som ikke hender i øyeblikket. De snakker «som om» og bruker metaspråk. De får fortellerkompetanse ved at de er i et hendelsesforløp og de lærer å symbolisere.

Vi ønsker å legge til rette for et godt språkmiljø først og fremst gjennom at vi som voksne er bevisst vår rolle som språkmodeller. Dette skal vi ha med oss i alt vi gjør; i samtaler og lek, i hverdagens ulike rutiner, når vi leser og forteller, i planlagte aktiviteter og spontane situasjoner. Vi skal sørge for at barna får positive og varierte erfaringer med å bruke språket, legge til rette for felles opplevelser og dele erfaringer.

Vi skal legge til rette for et godt og helhetlig språkmiljø ved å:

- Være bevisst vår rolle som gode språkmodeller; og vår aktive rolle som veileder og tilrettelegger for et godt språkmiljø.
- være bevisst barnets språklige utvikling
- Oppmuntre barna til å bruke språket aktivt; sette ord på opplevelser, følelser, hva de vil gjøre, hva de ønsker å uttrykke.
- Dra på biblioteksturer; alle barna skal få dra minst en gang i løpet av året på biblioteket.
- Låne og kjøpe gode bøker, og lese mye.
- Ha faste lesestunder hver dag, der ungene er delt inn i mindre grupper.
- Bruke konkrete når vi leser.
- Bruke eventyr, fortellinger, rim og regler, sanger, rytme og musikk; både avdelingsvis og på tvers av avdelingene.
- Lage eventyr og fortellinger, dramatisere eventyr.
- Lage konkrete til fortellingene.
- Samlingsstunder med sanger m. bevegelser, tall, begreper.
- Bruke språkleker/språkspill; øke ordforrådet
- Utforske skriftspråket i naturlige situasjoner, samtale om bokstaver, tall og former.
- Fortelle, undre oss, bruke humor.
- Bruke materiale fra «syngende barnehager».

Eventyr

Det er mange grunner for å bruke eventyr i arbeid med språk:

Eventyrene er fantastiske til å tilegne seg språk.

De er en del av vår kulturarv, og er et godt verktøy til å utvikle barns begrepsforståelse og variere deres ordforråd. Gjennom å uttrykke eventyr på forskjellige måter, utvikler barn sitt språk, sin fortellerevne og sin kunnskap om tall og mengde. Møter med gode fortellinger bidrar til at barna gradvis tilegner seg fortellerkompetanse og blir i stand til å fortelle selv.

Eventyr er fantasifulle fortellinger om mennesker, dyr og overnaturlige vesener. Fortellingene inneholder gjerne faste stilmessige trekk som «det var en gang», fantastiske elementer og handler ofte om overnaturlige og overmodige heltedåder.

Eventyr er en egnet sjanger for språkstimulering. Tekststrukturen er enkel, og dermed mer tilgjengelig for målgruppen. De voksne bruker et mer poetisk språk når de formidler eventyr. Eventyrene er godt egnet til å dikte videre på og gir

inspirasjon til rollelek. Eventyrene gir barn en felles referanseramme og leketema på tvers av språk, kjønn, nivå og aldersgrupper. Repetisjon er viktig for barna - og eventyrene kan fortelles igjen og igjen. Eventyrene gjør at barna får leve seg inn i en annen og fantastisk verden og bidrar til at barna utvikler sin egen fantasi.

Språklige ferdigheter er av stor betydning for barns trivsel og følelse av mestring i barnehagen. Barn med solid språklig kompetanse vil ha gode forutsetninger for samspill med andre, deltakelse i lek, vennskap og læring.

Sang og musikk i barnehagen

Musikk gir felles opplevelser og glede. Musikk kan skape samhold og nye måter å omgås hverandre på. Musikk forandrer tonen, kan uttrykke følelser, forandre følelser, og nytes med både kroppen og sjela. Musikk har vært med oss mennesker i lang tid, og den kan nå oss på helt uforventede og magiske måter. Musikk rører og berører, både store og små.

Vi i Toftveien barnehage sørger for musikk på mange måter: vi setter på kjente og kjære sanger på høyttaler både inne og ute, vi synger (alene og med andre), spiller instrumenter, lærer nye sanger og finner frem de gode gamle. Vi danser, og vi trommer på bordet og bøttene i sandkassen. På alle avdelinger går mange samlinger med til å synge i lag. Og vi synes det er artig og viktig med musikk! Gleden vi opplever når vi hører og lager musikk, er en av de viktigste faktorene for å jobbe mer med musikk. Dessuten støtter bevegelsessanger den motoriske utviklingen; rytme, melodi og gjentakelse utvider språkforståelsen og ordforrådet. Lek med språk og musikk støtter barnets sosiale og generelle utvikling. Innholdet i sangene kan bli utgangspunkt for sosial lek, som igjen er en av de viktigste arenaene for språklig utvikling. Og det finnes mange flere grunner for å jobbe med musikk og sang.

Vi har tilgang til «syngende barnehage», for verktøy og inspirasjon, og bruker i tillegg den kompetansen vi har i barnehagen på dette området.

Mål for arbeidet med språk:

- Gi barna et rikt og variert språkmiljø i barnehagen
- Styrke barnas språklige utvikling og kompetanse
- Forebygge i forhold til lese og skrivevansker
- Gjøre barna glad i bøker; bli lest for, fortellinger, eventyr, rim, regler og sang
- Gjøre barna glad i og kjent med bokstaver, tall og former

Bruk av iPad

Barnehagen har iPad på alle avdelingene. Disse kan brukes til å:

- laste ned pedagogiske apper med tall, bokstaver, figurer, former, farger m.v
- ta bilder med
- dokumentere opplevelser, aktiviteter
- finne svar på ting vi lurer på
- kommunisere med foreldrene
- høre på sanger og evenyr

iPad-enhetene skal brukes kreativt og pedagogisk i arbeidet i barnehagen.

Vennskap og sosial kompetanse, psykososialt barnehagemiljø

§ 41 i Barnehageloven:

Nulltoleranse og forebyggende arbeid

«Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser. Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.»

Barnehageloven krever et kontinuerlig forebyggende arbeid, og at barnehagen skal arbeide for å fremme faktorer som gir et positivt psykososialt barnehagemiljø for barna.

Et trygt og godt barnehagemiljø innebærer at barna skal ha et barnehagemiljø som fremmer helse, trivsel, lek og læring.

Barnehagen har en egen handlingsplan mot mobbing. Denne er i tråd med det vi skal jobbe med i fht sosial kompetanse.

«Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt

samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne.» (Rammeplan for barnehagen s.22)

«Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov.» (Rammeplan for barnehagen s.22-23)

En stor del av barnehagehverdagen handler om å forholde seg til andre barn og voksne. Sosial kompetanse handler om å fremme en sosial utvikling hos barna samtidig som en legger vekt på å ivareta en positiv selvoppfatning og trivsel hos den enkelte.

Vennskap er ofte avgjørende for barns trivsel i barnehagen. Barn lærer og utvikler seg gjennom lek og samspill med andre barn og voksne i barnehagen.

I Toftveien barnehage skal vi:

- * Jobbe systematisk for å forebygge utestenging og mobbing
- * Legge til rette for et godt miljø der alle er sosialt inkludert

Vi gjør dette ved å:

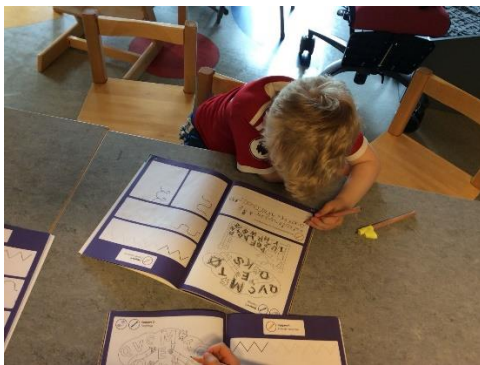
- Jobbe for at alle har noen å være sammen med og opplever vennskap og gode relasjoner med de andre barna.
- Barna skal oppleve trivsel, være trygge og føle seg sett og inkludert i barnegruppen.
- De ansatte skal være deltakende og tilgjengelige for barna i leken.
- Barna skal få hjelp av de voksne, ta godt vare på hverandre
- De voksne skal se det enkelte barn og deres behov for hjelp og støtte i lek og samhandling.
- Barn som faller utenfor skal få hjelp til å være med.
- Vi skal sammen lage et klima der alle trives og har sin plass.
- Lære å behandle andre med respekt, lytte, samarbeide, vise forståelse, vente på tur, løse konflikter, forholde seg til regler og være en god venn.
- Lære å hevde seg selv og egne meninger, men på en måte som ikke går ut over eller skader andre.
- Umiddelbart gripe inn og inkludere i en utestengingssituasjon
- Stanse, korrigere og veilede barna

Vi bruker metoder som:

- Bøker, spill, lekegrupper og diverse pedagogiske opplegg.
- Dele i mindre grupper; skjerme leken

I følge Kari Lamer er begrepet sosial kompetanse inndelt i fem hovedområder:

- empati og rolletaking
- prososial atferd
- selvkontroll
- selvhevdelse
- lek, glede og humor

Vi har valgt å konkretisere dette for ungene ved at vi har laget noen «positive lover», som vi har fokus på hele tiden.

1. det er lov å gjøre andre glad.
2. det er lov å lytte
3. det er lov å vente på tur
4. det er lov å flire og være glad
5. det er lov å være sint og lei seg
6. det er lov å si nei og være uenig

Vi mener at disse lovene er positivt ladet og oppfordrer til aktivitet. (når man lytter, er man aktiv). Dette i motsetning til regler/ lover som forteller hva som ikke er lov og som dermed kan oppfordre til passivitet/inaktivitet.

Dette er også «lover» som like mye må gjelde de voksne. I kommunikasjonen med ungene blir det viktig for oss å huske på at vårt samspill med ungene også handler om hvordan vi selv opptrer og hvilken tone vi har med barna. Vi skal

videre være lydhøre og våkne i forhold til ungenes styrker og løfte dem fram når vi er vitne til at de følger loven.

Målet med dette arbeidet handler om å fremme en sosial utvikling hos barna samtidig som en legger vekt på å ivareta en positiv selvoppfatning og trivsel hos den enkelte. Det legges også vekt på at ungene skal lære å hevde seg selv og egne meninger, men på en måte som ikke går ut over eller skader andre.

Arbeidet med sosial kompetanse inngår i hverdagens ulike situasjoner, gjennom hele dagen. I dette arbeidet vil ungene få redskaper som de får bruk for i hverdagen i barnehagen, og som vi ønsker at de skal ta med seg videre i livet. Det å være en god venn og ta vare på hverandre er noe av det viktigste budskapet i dette arbeidet.

Personalet skal snakke om dette jevnlig, på personalmøter, avdelingsmøter, ledermøter. Sikre oss at vi gjør det vi skal, og jobber i hht Barnehageloven, Rammeplan og årsplan.

Mål for arbeidet med vennskap og sosial kompetanse er de samme som står i Rammeplanen s. 23:

- Støtte barnas initiativ til samspill og bidra til at alle har noen å leke med, opplever vennskap og lærer å beholde venner
- Samtale om normer for samhandling og invitere barna til å utforme normer for samhandling i fellesskap
- Støtte barna i å ta andres perspektiv, se en sak fra flere synsvinkler og reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger
- Støtte barna i å sette egne grenser, respektere andres grenser og finne løsninger i konfliktsituasjoner
- Forebygge, stoppe og følge opp krenkelser som utestenging, mobbing, vold, diskriminering, trakassering, og uheldige samspillsmønstre.

Barnehageloven § 42:

Plikt å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)

Dette betyr at alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det. Det skal meldes fra til styrer dersom det er mistanke om eller kjennskap til, at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Dersom det er mistanke om at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal saken undersøkes.

Barnehagen skal forholde seg til det barnehageloven krever i fht undersøkelse, sette i verk egnede tiltak og lage planer når det gjøres tiltak.

Barnehageloven § 43:

Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn.

Barnehagen forholder seg til det barnehageloven krever av undersøkelser og tiltak i fht denne paragrafen.

Barns og foreldrenes medvirkning

Barnehageloven § 3: Barns rett til medvirkning og hensynet til barnets beste.

« Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet i saker som gjelder dem selv. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltagelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet. I alle handlinger og avgjørelser som gjelder barn i barnehagen, skal hva som er best for barnet, være et grunnleggende hensyn»

Barna skal få oppleve tilknytning og fellesskap, og kjenne at de får være med å bestemme og uttrykke egne ønsker. Det handler om å være observant og se barna, være mottakelig for det de uttrykker og oppmuntre de til å uttrykke seg. Barnas synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med alder og modenhet. De som er store kan gjøre mer, og andre ting, enn de små. Kommer de med ønsker må vi voksne avgjøre om det er gjennomførbart eller ikke. Er det ikke gjennomførbart må vi forklare hvorfor det ikke går.

I vurdering av hva som er barnets beste kan det være barnets syn, barnets identitet, karaktertrekk og egenskaper, familiemiljø og nære relasjoner, beskyttelse, omsorg og sikkerhet, sårbarhetssituasjon, barnets fysiske og psykiske helse. Jfr Barnehageloven § 3.

Mye av dagen i barnehagen er bestemt fra de voksnes side. Vi legger til rette for at de får påvirke og bestemme selv gjennom at de, avhengig av alder og modenhet, innimellom kan få velge om de skal leke ute eller inne, om de skal leke på fellesrommet eller avdelinga, om de skal spise frokost på egen avdeling eller på en av de andre avdelingene, valg av aktiviteter, velge å ikke delta i en aktivitet, fleksibilitet i forhold til at det ikke må være likt for alle til enhver tid, m.v. Vi har dager der det ikke er bestemt hva vi skal gjøre, og der ungene i stor grad får være med å påvirke hvordan dagen deres blir. Det gir en god følelse å få egne ønsker oppfylt i forhold til hva som skal skje, og det er ofte «de små ting» som teller for ungene. Vi snakker ofte med ungene om det som har skjedd, hva vi har gjort og lært og hvilke tanker de har om det. På denne måten får vi verdifull informasjon om ungenes opplevelser, og de får være med å påvirke egen hverdag og veien videre.

Medvirkning handler også om at vi ser om ungene har det bra, og handler deretter. De minste har ikke mulighet for å planlegge aktivt, og si hva de ønsker å gjøre. Overfor dem må vi derfor tolke hvordan de kommuniserer gjennom kroppsspråk, lyder, mimikk, følelsesmessige uttrykk, hva som gjør dem glad, hva de liker og ikke liker. Det er mye vurdering av barnehagens virksomhet også uten ord.

Medvirkning og anerkjennelse går hånd i hånd. Vi ønsker å «løfte» hvert enkelt barn fram gjennom å høre på hva de har å si, alle skal bli sett og hørt, lytte til barnas meninger og ønsker, la de få være med å påvirke egen hverdag i barnehagen og gi hver enkelt opplevelse av å være en viktig del av det fellesskapet vi har. Som voksne må vi være lydhøre, anerkjennende, ta ungene på alvor og også være gode forbilder for dem. Vi jobber hele tiden med å se muligheter istedenfor begrensninger. Gjennom å ha et bevisst forhold til hva medvirkning handler om, og evaluere det underveis, ønsker vi å ivareta dette området på en god måte.

Foreldrene er også del av livet i barnehagen. Vi i Toftveien barnehage er klar over at det er avgjørende for barnets trivsel å ha et velfungerende samarbeid mellom barnehage og hjem. Foreldrene medvirker i barnehagen på forskjellige måter. Ved siden av de formelle instansene (styret, samarbeidsutvalget, foreldremøter ...) er det den daglige, uformelle kontakten som er veldig viktig. Vi ønsker å snakke litt med alle foreldrene hver dag i bringe- og hentesituasjonen. På den måten kan foreldrene bidra i barnas hverdag i barnehagen. Det er foreldrene som kjenner barna sine best, og de har mye informasjon om hva barna

liker og er opptatt av hjemme. Dette er spesielt verdifullt for oss med tanke på de minste, som ikke kan fortelle det selv.

På foreldremøter oppfordrer vi foreldrene til å komme med ønsker om tema og aktiviteter som vi kan jobbe med i barnehagen, og vi ønsker tilbakemeldinger fra foreldrene på det arbeidet vi gjør i barnehagen.

Fagområdene

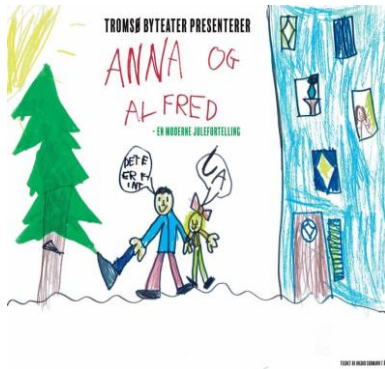
«Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se alle fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold.» Jfr Rammeplanen s. 47.

I løpet av en dag i barnehagen er barna innom hvert av de sju områdene, i ulik grad, og de er ofte representert samtidig i et temaopplegg og i forbindelse med hverdagsaktiviteter.

Kort om de ulike fagområdene, jfr. Rammeplanen:

Kommunikasjon, språk og tekst

Barnehagealderen er en svært viktig utviklingsperiode for språkstimulering. Tidlig og god språkstimulering er derfor en viktig del av barnehagens innhold. Fagområdet gjelder tilegnelse av talespråk, forberedelse til skriftspråk og kommunikasjon gjennom kroppsspråk. Det å ha gode samtaler med barna og være en god lytter, er viktig for å utvikle barnas språk. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst, og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling. Når ungene har laget ei tegning eller en annen form for formingsarbeid, oppfordrer vi dem til å skrive navnet sitt på arbeidet. Klarer de det ikke selv får de hjelp.

Natur, miljø og teknologi

Naturen gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter gjennom hele året, i all slags vær. Fagområdet skal bidra til at barn blir kjent med og får forståelse for planter og dyr, landskap, årstider og vær. De skal få en forståelse for samspillet i naturen og mellom mennesker og naturen, og kunne undre seg og glede seg over naturens mangfoldighet. Barnehagen skal bidra til at barna får

erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider.

Vi kan jobbe med fagområdet ved å bruke naturen og naturens materialer i f.eks. formingsaktiviteter, og være bevisst på å ta med søppel når vi går på tur.

Kunst, kultur og kreativitet

Fagområdet omhandler kulturelle uttrykksformer som billedkunst og kunsthåndverk, dans og musikk, språk og litteratur, teater, film, arkitektur og design. Disse formidler kulturarven, og er for barn viktige redskaper for sansing, opplevelse, tenkning og kommunikasjon. Barnehagen skal legge til rette for samhörighet og kreativitet ved å bidra til at barna får være sammen om å oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk.

Bli kjent med bygninger, besøke musèer og biblioteket og være med på diverse passende kulturarrangementer. La ungene uttrykke seg på ulike måter gjennom forming. Bli kjent med andre kulturer og ha respekt for ulikhetene. Ta vare på spontaniteten.

Vi jobber med ulike prosjekter. Ungene får uttrykke seg på ulike måter gjennom forming. Vi lærer om andre kulturer i andre land. Vi markerer samefolkets dag med en hel uke der vi har fokus på samisk kultur.

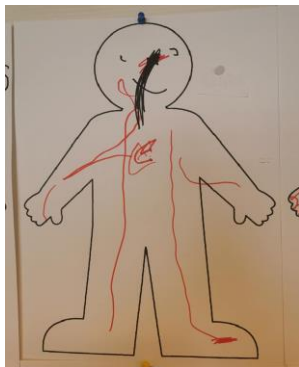
Nærmiljø og samfunn

Barnehagen representerer et betydningsfullt møtested mellom det private og det offentlige rom, og mellom familie og samfunn. Den skal bidra til at barn møter verden utenfor familien med nysgjerrighet og tillit. Barns medvirkning i livet i barnehagen kan gi den første innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Det er viktig at barnehagen styrker kunnskap om og tilknytning til lokalsamfunnet, natur, kunst og kultur, arbeidsliv, tradisjoner og

levesett. Barnehagen skal bidra til kunnskap om og erfaring med lokale tradisjoner, samfunnsinstitusjoner og yrker slik at barna kan oppleve tilhørighet til nærmiljøet. Vi blir kjent med byen vår og Hamna gjennom temasamlinger og turer. Vi går på turer i naturen og lærer ungene om sammenhengen mellom mennesker og miljø. Vi snakker om normer og regler, holdninger og det å respektere ulikheter. Det at vi er en del av et demokratisk samfunn og hvordan ungene kan medvirke.

Kropp, bevegelse, mat og helse

Førskolealderen er den perioden barna lærer seg grunnleggende motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, vaner, fysiske egenskaper og innsikt i hvordan de kan ivareta helse og livskvalitet. Fagområdet omfatter grunnleggende erfaringer, ferdigheter, kunnskap og holdninger som barna lærer seg gjennom sanseintrykk og bevegelse. Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse.

Fagområdet kommer inn i hverdagen gjennom inne og utelek, turer, sangleker og bevegelse, samt et godt kosthold i barnehagen.

Vi er mye ute og ungene bruker fellesrommet hvor yndlingsbeskjeftigelsen er grovmotorisk lek. Dette vil gi mulighet for utfoldelse og grovmotorisk aktivitet.

Etikk, religion og filosofi

Religion og filosofi former måter å oppfatte mennesker og verden på, og de preger våre verdier og holdninger. Barnehagen skal reflektere og respektere det mangfoldet som representeres i barnegruppen, samtidig som den skal formidle verdier og tradisjoner fra den kristne kulturarven.

Vi skal ha gode samtaler med ungene i samlingsstunder og i hverdags situasjoner. Vi snakker om hva som er rett og hva er galt, hvordan vil vi ha det. Vise respekt og forståelse for hverandre og undre oss sammen.

Vi prøver å få til gode samtaler med ungene. Vi har samlingsstunder hvor vi tar opp emner som omhandler dette, f.eks. hva er rett og galt i en gitt situasjon, f.eks. hva er den gyldne regel. Vi snakker om hvorfor vi feirer jul og påske og at dette kan gjøres på ulike måter ut fra ulike kulturer.

Antall, rom og form

Barnehagen skal stimulere barnas matematiske kompetanse. Det gjør vi blant annet ved å stadig oppmuntre til og legge til rette for barnas utforskning, undring over tall og telling, samt utforskning av rom og form. Stimuleringen kan foregå gjennom lek, hverdagsaktiviteter og eksperimentering. Fagområdet omfatter lekende og undersøkende arbeid med sammenligning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønster, tall, telling og måling.

Vi jobber med fagområdet gjennom bl.a. skoleforberedende aktiviteter for de største, gjennom samlingsstunder hvor vi teller, snakker om ukedagen, dato og måned, og også i spontane situasjoner.

Vi bygger med lego. Vi teller hvor mange vi er og skriver tall. Vi ser på klokka som henger på veggen og får erfaring med hvor lenge f.eks. fem minutter varer. Vi deler inn i grupper, farger, antall og størrelser.

Samarbeid på tvers av barnehagen

Vi har mange småbarnsplasser i barnehagen, med barn under 3 år.

Fra nytt barnehageåret 2023 - 2024 endret vi barnegruppene på Naustet og Sjøstjerna til mer aldershomogene grupper.

Sjøstjerna har nå barn fra 1-3 år (Barnehageåret 2024-2025 er barna fra 2 -3 år), Naustet fra 3-6 år. Rorbua har barn fra 0-2 år.

Det kan variere for hvert år hvordan sammensettingen på avdelingene blir i fht store og små. Det kan bli endringer i løpet av året, avhengig av hensyn som må tas. Dette i hht Driftsvedtektene pkt 4.

Alle ungene har ulike behov, og det vil være sprik mellom behovene til de aller minste og de som er større, også selv om gruppene er aldershomogene. Vi har ofte åpne dører mellom avdelingene, og samarbeider mye på tvers, slik at alle har mulighet for å knytte vennskap med flere barn på egen alder. Det er fint både for de store og de små; de store må lære seg å ta hensyn og vise omsorg, mens de små har noen store å se opp til. Vi er **ET HUS**, der alle kan besøke hverandre, leke, ha aktiviteter og spise sammen på de andre avdelingene. Vi er sammen i utetida både på formiddagen og ettermiddagen.

Personalet må tilrettelegge for alle aldersgruppene i forhold til det som skal gjøres på avdelingene. Noen ganger passer det at alle er sammen, andre ganger må vi dele opp gruppa slik at store og små er hver for deg.

Det er viktig at ungene får delta i lek og aktiviteter sammen med barn på egen alder, og med barn på de andre avdelingene. Det vil noen ganger være viktig at de store får leke i fred mens andre ganger kan det være fint å leke sammen på tvers av alder. Vi ser at det er viktig å legge til rette i forhold til å dele gruppa

under frileken f.eks. Vi prøver også å la de aller minste få leke for seg selv, gi dem litt tumleplass og la dem få bli kjent med og være sammen med de minste på de andre avdelingene.

Barnehagens årsplan er felles for alle avdelingene. Vi arbeider mot samme mål, har felles hovedmålsetting, og samme fokusområde for de ulike månedene gjennom året. Hvordan det jobbes med dette vil kunne være forskjellig på hver avdeling. Her legger vi til rette blant annet ut i fra ungenes forutsetninger og personalets ressurser.

Vi snakker om det å være venner, hvordan vi tar vare på hverandre og hvordan vi ønsker å ha det sammen. Dette gjør vi i samlingsstunder og ellers når det er naturlig. Jfr Sosial kompetanse.

I samarbeidet på tvers har vi blant annet;

- Biblioteksturer en gang i måneden der to barn og en voksen fra hver avdeling drar sammen. Turen avsluttes med lunsj på kafé. I løpet av året har alle barna vært på denne turen minimum en gang.
- Turer i nærmiljøet, og samarbeid i forhold til lengre turer.
- Felles tradisjoner.
- Felles samlinger, der hele barnehagen er samlet, og aldersinndelte samlinger.
- Rullering i forhold til måltider på fellesrommet.
- Besøk på de andre avdelingene, deltagelse i frokost eller lunsj, lek, deltagelse i samlinger eller aktiviteter på de andre avdelingene.
- Åpne dører på morran; ungene leker sammen på tvers av avdelingene fram til frokost. Dette gjør vi også noen ganger på ettermiddagene hvis vi er inne, og ellers i løpet av dagen når det passer.

Vi ønsker at ungene skal kjenne alle voksne, ikke bare de som jobber på ungenes egen avdeling. Selv om vi er mange voksne som jobber her, er vi

" en liten familie" der alle har omsorg for hverandre, både store og små. Vi er sammen med ungene på alle avdelingene, vi hjelper hverandre når noen er syk, har ferie eller avspaserer, og når det er møter på huset. I tillegg ser vi på det som viktig at personalet kan bruke hverandres kompetanse og ferdigheter, og lære av hverandre. Dette vil kunne gi ny læring og styrke samarbeidet på tvers.

Barnehagens samarbeidspartnere

Toftveien barnehage samarbeider med de andre barnehagene i nærmiljøet, i form av erfaringsutveksling, planlegging, opptak og lignende. Daglige ledere i alle barnehagene i Hamna har jevnliges områdemøter. De fleste barna hos oss går over på en av de to lokale skolene, og vi jobber sammen med skolene for å gjøre overgangen så smidig som mulig (jfr punkt "overgangen barnehage/skole"). Toftveien barnehage er medlem i IBID og PBL. Her er det mange tilbud om kurs, bistand, rådgivning, HMS-system, osv. Barnehagen samarbeider også med offentlige hjelpeinstanser som PPT, helsestasjonen, barnevernet og BUP.

Overganger

Når barnet begynner i barnehagen:

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barna kan få en trygg og god start i barnehagen. «Jfr Rammeplanen s. 33.

Barnehagen skal legge til rette for at barn og foreldre får tid å bli kjent, etablere relasjoner, og at barnet får knytte seg til personalet og til andre barn. De første dagene må foreldrene ta seg god tid i barnehagen, være tilstede og gi barnet en gradvis tilvenning til barnehagen. Det er viktig at personalet og foreldrene får snakket sammen om rutiner, barnehagens hverdag og forventninger begge veier. Toftveien barnehage inviterer til foreldremøte for alle nye foreldre på våren. Der går vi igjennom alt som vedrører barnehagehverdagen her. Informasjon blir også sendt til foreldrene ved tildeling av plass.

Overganger innad i barnehagen:

Overganger skjer også innad i barnehagen. Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter avdeling. Vi legger til rette for at barna får besøke den nye avdelingen mye i forkant av avdelingsbytte, i forbindelse med måltider og generelt.

Overgangen barnehage/skole, samarbeid med skolen

» Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning.»

«De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.» Jfr Rammeplanen.

Vi i Toftveien barnehage legger til rette for dette på følgende måte:

Førskolegruppe:

En fast dag i uka har vi førskoleklubb for de eldste ungene på Naustet. Målet er å gi de eldste et eget tilbud, styrke deres gruppetilhørighet og samhold, og forberede dem på skolestart. Vi har fokus på selvstendighet og forståelse for en selv og andre. Vi ønsker å bevisstgjøre førskolebarna på at det å være stor i barnehagen kan forplikte, for eksempel i forhold til å være gode rollemodeller for de minste.

Vi følger opplegget i den skoleforberedende boka "Trampoline" som tar for seg forskjellige temaer som er relevante for blant annet lese- og skrivetrening og matematisk kompetanse.

Vi spiller også spill hvor ungene blant annet får øve seg på konsentrasjon, samhandling og turtaking.

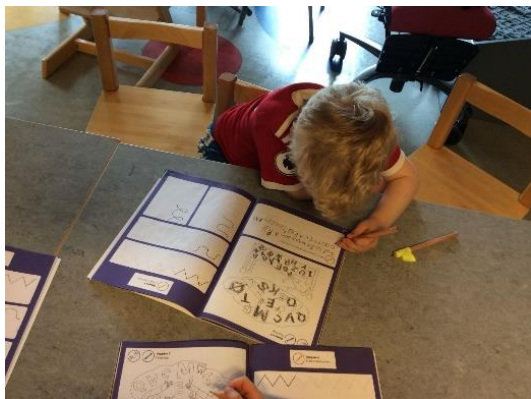
Allerede fra høsten av snakker vi med ungene om at de er førskolebarn, hvilken skole de skal begynne på, og hvem som skal begynne på den samme skolen. Fra mars til juni har vi har vennsgrupper en gang i måneden, der vi samarbeider med de andre barnehagene i området, og møtes til faste tider og til planlagte aktiviteter. Vi møtes i skolegårdene til Hamna og Solneset skole, og besøker SFO. De som skal begynne på samme skole er på samme gruppe. Det blir også turer og aktiviteter utendørs i nærmiljøet.

Vi tar ellers tak i spontane situasjoner dersom ungene gir uttrykk for interesse for skole / skolerelaterte ting, og vi oppmuntrer de til å klare å kle på / av seg selv. Forberede de på at på skolen må de klare dette selv. Vi ønsker å bevisstgjøre førskolebarna på at det å være stor i barnehagen kan forplikte, for eksempel i forhold til å være gode rollemodeller for de minste. Det er viktig å lære å ta ansvar for seg selv og for andre.

Utover dette har vi turer for førskolegruppa en til to ganger i mnd, og på høsten vi med på svømmetrening en gang i uka over en periode på til sammen 5 eller 10 uker.

Tradisjoner og merkedager

I barnehagen har vi mange ulike tradisjoner og merkedager i løpet av året. Disse dagene er det ulike aktiviteter som står i sentrum, og mange felles opplevelser for både barn og voksne.

Fellessamlinger hver måned; fellesskap på tvers av huset gjennom felles opplevelser; sang, dramatisering, fortellinger. Markerer bursdager, spesielle ting som solfest, mørketid o.l.

Solfest i januar; Vi feirer at sola kommer tilbake med solboller, eventuelt tur til Trykkbassenget og fellessamling der vi synger om sola. I forkant av dagen har vi pyntet barnehagen med selvlagde soler og solbilder.

Markering av samefolkets dag:

I februar skal vi ha ei uke der vi lærer om samisk kultur og tradisjoner. Vi markerer samefolkets dag 6. februar.

Karneval i februar; Vi kler oss ut, har felles samling på fellesrommet der vi synger, danser og har morsomme lekeaktiviteter.

Toftrennet i mars - april; En uke med felles turer til Langmyra og «vinteraktiviteter» ved barnehagen. Vi har skirenn, aking og lek i snøen, griller pølser og koser oss ute.

Påskefrokost siste uka før påske; Vi ordner påskefrokost med egg, kakao, rundstykker og masse godt pålegg. Barn og foreldre kommer fra kl. 8 og spiser frokost sammen i barnehagen.

Sommerfest i juni; Hyggelig tilstelning der foreldre, barn og personale er sammen. Avslutning på barnehageåret.

Høstfest og brannvernuke i september.

Markering av FN-dagen i oktober. FN-uke.

Mørketidsfest i november; Fellessamling der vi snakker om sola som skal være borte i to måneder. Fortelling, sang og dramatisering.

Advent; I adventstiden har vi tradisjonelle førjulsaktiviteter med baking, juleverksted, nissefest og luciafeiring. Vi synger julesanger, leser julefortellinger og koser oss i førjulstida.

AKTIVITETSPLAN BARNEHAGEÅRET 2024 - 2025

Vi ønsker å synliggjøre fokusområdene i aktivitetsplanen, som gjelder for hele barnehageåret. Avdelingene legger ut ukeplan i forkant av hver uke, og/eller for en lengre periode fremover. Hvordan hver avdeling vil jobbe i fht fokusområde/årsplan vil kunne bli litt forskjellig ut i fra barnegruppene, alder og forutsetninger. Det blir likevel en rød tråd.

Fokusområdene, motorisk lek/aktivitet og språk vil inngå i hverdagens ulike situasjoner, gjennom hele dagen og gjennom året. I dette arbeidet vil ungene få redskaper som de får bruk for i hverdagen i barnehagen, og som vi ønsker at de skal ta med seg videre i livet. Barnehagen ønsker å låne gymsalen på Hamna skole når det er mulig.

MÅNED	MOTORISK LEK/AKTIVITET/SPRÅK	TRASIDJONER/ MERKEDAGER
August	<p>Tilvenning nye barn på alle avdelingene</p> <p>Månedens eventyr: Bukkene Bruse Alle avdelinger jobber med de samme eventyrene gjennom året</p> <p>Avdelingene har hver uke en dag avsatt en dag til motorisk lek/aktivitet på fellesrommet</p>	
September	<p>Månedens eventyr: Bukkene Bruse</p> <p>Turer i naturen om høsten, snakke om bær, grønnsaker, lage «høst»mat..</p> <p>Fokus på brannvern, det blir en uanmeldt brannøvelse en gang i løpet av september</p>	<p>Høstfestuke: uke 37</p> <p>Brannvernuke: uke 38</p>
Oktober	<p>Månedens eventyr: Gullhår og de tre bjørnene</p> <p>Lære litt om de landene som er representert i barnehagen, fargelegge flagg, lære noen ord på ulike språk</p>	<p>FN-uke: Uke 43</p> <p>Planleggingsdager 3 og 4. oktober</p>

November	Månedens eventyr: Gullhår og de tre bjørnene Mørketidsmarkering Lage lykter	Mørketidsmarkering: 21.11 Planleggingsdag 18 november
Desember	Juleforberedelser Formingsaktiviteter Lucia Nissefest	Adventssamlinger 2.12, 9.12, 16.12 og 23.12 Luciafeiring 13.12 Nissefest med foreldrekafe` 18.12
Januar	Månedens eventyr: Skinnvotten	Solfest 21.1
Februar	Månedens eventyr: Skinnvotten	Samefolkets uke: Uke 6 (3.-7.2) Karneval: 13.2 Planleggingsdag 28 februar
Mars	Månedens eventyr: Askeladden som kappåt med trollet	
April	Månedens eventyr: Askeladden som kappåt med trollet	Vinterfestuke: uke 14 (31.4 - 4.4) Påskefrokost: 9.4
Mai	Månedens eventyr: Pannekaka	Planleggingsdag 2. 5 17.mai-making med tog: 16.5
Juni	Månedens eventyr: Pannekaka	Sommerfest. 20.6
Juli	Ferietid	

Aktivitetsplanen er en grovplan. Månedspaner og ukeplaner vil være mer detaljerte i fht innhold.

Vurdering av barnehagens arbeid

Kvaliteten i det daglige samspillet mellom mennesker i barnehagen er en av de viktigste forutsetningene for barns læring og utvikling. Barnegruppens og det enkelte barns trivsel og utvikling skal derfor observeres og vurderes fortløpende. Vi følger årshjul for evaluering, som sikrer at alle områder evalueres, fortløpende på avdelingsmøter og ledermøter, og på personalmøter og planleggingdager gjennom året.

Synliggjøring og dokumentasjon av barnehagens arbeid vil komme til uttrykk på følgende arenaer:

- gjennom årsplanen, månedsplaner, ukeplaner og planer for ulike aktiviteter
- gjennom barnehagens hjemmeside
- gjennom barnehagens facebook side
- gjennom barnehagens instagramkonto
- vi bruker PBL kidplan til å dokumentere arbeidet på avdelingene
- gjennom månedsplaner som evalueres på avdelingsmøter og personalmøter
- skrive på dagen-i-dag tavla
- henge opp bilder/tegninger med tekst.
- ved muntlige beskjeder ved bringe / hentesituasjonen
- gjennom foreldresamtaler
- på avdelingsmøter, personalmøter, ledermøter og planleggingsdager
- på foreldremøter
- gjennom barns tilbakemeldinger i samtaler, i samlingsstund og gjennom observasjon
- gjennom egne planer for klubbdagen

I vurderingsarbeidet skal følgende være utgangspunkt for refleksjon og diskusjon:

- det pedagogiske arbeidet
- faglige og etiske problemstillinger
- barnets trivsel og allsidige utvikling
  - hvordan barnegruppa og det enkelte barn fungerer
  - samspillet mellom barna, mellom barna og de voksne og mellom de voksne
- barnets erfaringer og synspunkter

Det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen.

Vurderingen skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i.

I tillegg vurderer vi;

- samarbeidet på den enkelte avdeling og på tvers av huset
- foreldresamarbeidet
- barnehagen som organisasjon

